

Webinar Gegevensdeling en privacy bij AVE (Aanpak Voorkomen Escalaties)

20 januari 2021

Georganiseerd door VLOT

Sprekers: Léon Sonnenschein en Hans Versteeg

Voor aanvullende vragen, neem contact op via: VLOT@vng.nl

Het webinar is terug te bekijken via: <https://youtu.be/102cQhFu2yM>

1. Kun je ook aangeven wat een grondslag is voor het verwerken van gegevens ten behoeve van de inwoner: dus als inwoner hier nog niet van op de hoogte is (in het kader van veiligheid voor zichzelf of anderen)?

Er zijn verschillende kaders die je kunt inzetten:

1. Bemoeizorg/OGGZ op rond van de Wmo

Als er sprake is van zorgmijding en ernstige overlast als gevolg van (vermoedelijk)psychische of psychosociale problematiek kun je aanmelden bij het bemoeizorgteam, of als de gemeente dat zo heeft geregeld, als wijkteam zelf bemoeizorg gaan toepassen. OGGZ/Bemoeizorg is een taak die valt onder de Wmo. Het college moet zorgen dat OGGZ beschikbaar is, juist voor dat soort gevallen. Bemoeizorg is een verwarrende term. Je levert dan geen zorg (want het gaat om zorgmijders), maar probeert iemand zo ver te krijgen zorg te aanvaarden, en onderneemt acties om de situatie beheersbaar te houden.

2. Huiselijk geweld en Kindermishandeling – meldcode Huiselijk geweld – Veilig Thuis

Als de veiligheidsproblematiek samen hangt met (vermoedens van) huiselijk geweld en of kindermishandeling, dan kom je in het kader van Veilig Thuis. Je kunt advies vragen aan Veilig Thuis. En als het goed is heeft jouw organisatie een eigen meldcode op basis van de verplichte meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. In dat kader kun je signalen verzamelen eventueel in contact treden met anderen om jouw beelden te verifiëren. Onderdeel daarvan is wel dat je indien mogelijk in contact treedt met betrokkene om jouw beelden te verifiëren. Mits dat niet tot escalatie leidt.

3. Gedwongen kader Wvvgz of Wzd

Als het vermoeden is dat er sprake is van ernstige psychische problematiek die ten grondslag ligt aan de onveiligheid, kun je een melding doen bij het meldpunt Wvvgz. Die kunnen een Verkennend Onderzoek doen om te bekijken of gedwongen zorg ingezet moet worden. Zij kunnen eventueel ook schakelen richting Wzd.

4. Vitaal belang of conflict van plichten

Bij acute situaties, waarin er direct gevaar dreigt kun je altijd handelen op basis van vitaal belang, of voor hulpverleners op grond van een conflict van plichten. Ook heeft Veilig Thuis vaak een

'Actieoverleg' voor urgente situaties. Dan meld je de facto bij Veilig Thuis. En iedereen mag gegevens verstrekken aan Veilig Thuis als dat nodig is voor de Veilig Thuis taken.

2. Is daarbij (vraag 1) notificeren van het huishouden voldoende?

In het kader van vraag 1, maak je eerst de inhoudelijke afweging of notificeren verstandig is. De AVG kent uitzonderingen op de notificatieplicht. In het voorbeeld van vraag 1, zul je je eerst de vraag moeten stellen wat het gevolg kan zijn van notificeren. Als de inschatting is dat de situatie daardoor escaleert, dan doe je dat niet. Maar: dat moet je motiveren, en het mag geen open einde zijn. Dus je zult een ook moeten aangeven op welke termijn je wel gaat notificeren of dat opnieuw gaat afwegen. Dat moet natuurlijk geen trucje worden om het notificeren te omzeilen. Dan ben je verkeerd bezig.

Over het notificeren zelf: de notificatie moet voldoende informatie bevatten. Als je iemand informeert dat gegevens over hem of haar worden verwerkt, moet je hem of haar ook informeren wat dat betekent, welke partijen daarbij betrokken zijn, wat zijn rechten zijn op grond van de AVG en hoe de client daar gebruik van kan maken.

3. Wat wordt precies bedoeld met de inrichting?

Daarmee bedoelen we het organiseren van de gegevensverwerking. Als je bijvoorbeeld een overlegtafel hebt dan moet tenminste het volgende duidelijk zijn: wat is het doel van het overleg en wanneer hoort een casus daar thuis en wanneer niet; welke partijen kunnen aan tafel zitten op basis van welke wettelijke taak, wat betekent dat voor de mogelijkheden voor gegevensverwerking (bijvoorbeeld bijzondere persoonsgegevens), hoe ziet het werkproces er uit en hebben we daar waarborgen tegen onnodige gegevensverspreiding, welke afspraken hebben we met elkaar bijvoorbeeld over het casusoverleg om zorgvuldig om te gaan met de gegevens van de burger en elkaars kaders.

4. Vaak wil je met partners verkennen of een casus wel of niet moet worden opgeschaald. Soms is dat lastig want er is nog geen juridische grond om informatie te delen. Hoe kun je dan toch een casus goed bespreken met oog voor de privacy terwijl je wel voldoende info krijgt om de casus goed te beoordelen?

Een casus komt niet uit de lucht vallen. Blijkbaar zij er al partijen betrokken bij de casus, en hebben die aanleiding om verkennen of de casus moet worden opgeschaald naar bijvoorbeeld een team voor multi-problematiek, of naar het zorg- en veiligheidshuis omdat er andere expertise of partijen nodig zijn om de casus verder te helpen.

De grondslag voor dat verkennen is dan gelegen in de taken van de betrokken partijen. In AVG-termen is die grondslag dan vrijwel altijd 'noodzakelijk voor de goede uitvoering van een taak van algemeen belang of de uitoefening van Openbaar gezag'. Het met elkaar verkennen of opschaling noodzakelijk is, hoort dan bij de goede uitoefening van de eigen taken. Maar: het is aan iedere partij zelf, of zij die noodzaak ook zien. Het kan heel goed zijn dat een partij zegt: ik begrijp dat jullie dat willen. Maar het staat verder los van mijn eigen betrokkenheid. Dus ik wil daar niet in betrokken worden. Dat is een inhoudelijke afweging.

Als het geheel nieuwe casus is die bij jou op tafel komt, dan zal dat zijn omdat jij een taak hebt: bijvoorbeeld de uitvoering van de jeugdwettaken van het college. In dat geval is het verkennen of je

moet opschalen gewoon onderdeel van jouw wettelijke taak. Partijen mogen gegevens verstrekken aan het college t.b.v. de jeugdwettaken. Dus dat is verder geen probleem.

Als de casus bij jou op tafel komt in het kader van vrij toegankelijke jeugdhulp, of algemeen maatschappelijk werk, dan ligt dat wat anders. Hulpverleners moeten dan hun beroepscode toepassen, om tot een beslissing te komen over opschalen.

Aandachtspunt bij wijkteams en CJG: Wat je ziet is dat bij veel wijkteams niet duidelijk is, of ze bezig zijn met de collegetaken, of met hulpverlening. En dan wordt die ingewikkeld, ook voor de partijen die je benadert om informatie. Die weten dan immers vanuit welke rol ze worden benaderd. Dat is echt een organisatievraagstuk. De organisaties die samen het wijkteam vormen moeten daar helderheid in verschaffen.

Onlangs is daar een uitgebreide handreiking over verschenen: het Pettenvraagstuk. Zie <https://www.programmasociaaldomein.nl/documenten/publicaties/2020/12/16/wijkteams-en-het-pettenvraagstuk>. Deze handreiking laat organisaties precies zien hoe ze dat beter kunnen inrichten, zodat voor wijkteamprofessionals duidelijk is in welke rol ze zitten en wat dat betekent voor de gegevensverwerking.

5. Zou je in zo'n geval (vraag 4) de casus anoniem kunnen bespreken in die fase?

Dat is een goede toevoeging, als het anoniem kan dan heeft dat de voorkeur. Maar als dat vanwege de inhoud niet mogelijk is zie je dat er heel vaak ook andere mogelijkheden zijn.

Anoniem bespreken is altijd een goede oplossing als je een aantal partijen aan tafel hebt die helemaal niet bij de casus betrokken zijn, maar vooral vanuit hun adviesrol deelnemen. Of als je op basis van de karakteristieken van de casus advies vraagt aan Veilig Thuis of het zorg- en veiligheidshuis.

6. Hebben we het met betrekking tot gegevensdelen alleen over "praten over mensen" of ook over "praten met mensen"? Of maak je die afweging altijd eerst met elkaar?

Dat is een terechte vraag. Gelukkig is het uitgangspunt in het sociaal domein steeds meer: 'niet praten over, maar praten met'. Dus het advies zou zijn: betrek de inwoner of client zoveel mogelijk, en alleen als er goede redenen voor zijn doe je dat niet.

Echter: dat staat verder los van de vraag of je gegevens mag uitwisselen of niet. Het feit dat de bewoner bij een overleg zit, is juridisch gezien onvoldoende legitimatie om gegevens uit te kunnen wisselen. De redenering 'hij zit erbij dus we hebben toestemming, dus het mag' gaat niet op. Op de eerste plaats omdat voor de meeste partijen toestemming geen grondslag is om gegevens te verwerken. Op de tweede plaats: het gaat vaak om kwetsbare mensen die daar ter plekke moeilijk kunnen overzien wat de consequenties zijn.

Dus je zult bij een overleg vooraf helder moeten hebben op grond van welke taak partijen gegevens mogen uitwisselen. En partijen die toestemming nodig hebben om een geheimhouding te doorbreken zullen dat vooraf met hun client moeten bespreken.

Over die mogelijkheden om uit te wisselen is heel veel geregeld in wetgeving. Maar dat kunnen professionals onmogelijk overzien. Daarom is het zo belangrijk dat organisaties daar van tevoren goed over nagedacht hebben bij het inrichten van overlegsituaties.

7. Wat kan je doen als iemand geen vrijwillige zorg/bemoeizorg wil aanvaarden?

Als iemand geen zorg wil aanvaarden, heeft die het recht met rust gelaten te worden. Maar als die weigering gelegen is in psychische of psychosociale problematiek, en/of er gevaar ontstaat voor verdere escalatie van problemen of veiligheid, kun je bemoeizorg inzetten.

Bemoeizorg is per definitie een situatie waarin de client de zorg niet wil aanvaarden. Het doel van bemoeizorg is dan ook niet behandeling, maar iemand proberen te overtuigen zorg te aanvaarden, en te proberen de situatie beheersbaar te houden (voorkomen escalatie, beperken overlast, voorkomen onveiligheid). En dat kan op grond van de Wmo.

In uiterste gevallen kun je een melding doen bij het meldpunt Wvggz. Daar kunnen ze een Verkennend Onderzoek starten om te kijken of verplichte of gedwongen zorg ingezet moet worden.

8. In overleggen over cybersecurity wordt tussen private en publieke partijen soms de 'Chatham House Rule' gebruikt. Kan die regel ook in overleggen over zorg & veiligheid toegepast worden?

Volgens de Chatham House Rule mogen deelnemers in een overleg vrij informatie met elkaar delen en ook buiten het overleg gebruiken. Maar in het gebruik van de informatie mag nooit worden onthuld wie van de partijen de informatie heeft gegeven en wat de connectie van die persoon tot de casus was. Het doel is om te zorgen dat partijen in het overleg vrij en open met elkaar kunnen spreken, zonder bang te hoeven zijn voor repercussies of reputatieschade achteraf.

Op het eerste gezicht lijkt dat aantrekkelijk. Maar de situaties waarin de Chatham House Rule wordt toegepast verschillen essentieel van de casusoverleggen in het zorg- en veiligheidsdomein. Dus nee. Die afspraken zijn niet bruikbaar.

De achterliggende gedachte van de vertrouwelijkheid bij de Chatham House Rule is een geheel andere dan de gedachte achter de vuistregels van het casusoverleg die we in het webinar hebben toegelicht. In de Chatham House Rule staat de bescherming van partijen die informatie delen centraal. Ze willen informatie delen zonder dat achterhaald kan worden wie welke gegevens heeft gedeeld, zodat ze ook niet aanspreekbaar zijn op hun gedrag. Dat staat haaks op de principes in de AVG en de materiewetten in het sociaal en zorg- en veiligheidsdomein en ook haaks op de rechtszekerheid voor burgers. Daar staat de vertrouwelijkheid ten dienste van de bescherming van de privacy van de inwoner of client, en is transparantie naar de inwoner of client een fundamenteel principe. De client moet kunnen weten wie welke informatie over hem of haar deelt en met wie en waarom.

Een ander verschil is dat in de Chatham House Rule het delen van zoveel mogelijk informatie centraal staat, vaak in de hoop om patronen te kunnen zien en profielen op te stellen. Terwijl in de regelgeving in het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein juist de uitgangspunten gelden van dataminimalisatie. Je deelt uitsluitend gegevens voor zover dat noodzakelijk is gegeven de problematiek. Als het echt gaat om opsporing, vervolging, het bestrijden van zware criminaliteit en ondermijning, dan gelden er andere uitgangspunten. Maar dat speelt zich dan af in het veiligheidsdomein. Het is belangrijk die werelden niet op een hoop te gooien.

Een derde verschil is dat in de Chatham House Rule iedereen de besproken informatie mag gebruiken. Terwijl in de vuistregels voor casusoverleg die we in dit webinar bespraken het uitgangspunt is dat partijen uitsluitend gegevens mogen gebruiken voor zover dat noodzakelijk is voor hun aandeel in de afspraken, en de partij die de gegevens heeft ingebracht dat goed vindt. Die afspraak is essentieel om te kunnen voldoen aan het noodzakelijkheidsprincipe van de AVG, als extra waarborg voor de burger dat gegevens niet op allerlei plekken terecht komen waar ze niet thuis horen, en om ervoor te zorgen dat de deelnemende partijen hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de gegevensverwerking en het gebruik van gegevens kunnen waar maken.

9. Wat is de oplossing voor dossieroverdracht van cliënten die eerste door een jeugdteam en daarna door een wijkteam worden behandeld?

Die vraag kun je niet in abstracto beantwoorden.

- Wat is het jeugdteam en welke taak voeren ze uit: is dat hulpverlening, is dat toeleiding namens de gemeente?
- Wat is het doel van de overdracht naar het wijkteam?
- Welke taak voert het wijkteam in dat geval uit: hulpverlening, toeleiding naar andere voorzieningen, regie op de uitvoering van een plan?

Als dat niet helder is, kun je niks zeggen over de gegevensverwerking.

De handreiking over het Pettenvraagstuk gaat uitgebreid in op die verschillende taken en rollen. <https://www.programmasociaaldomein.nl/documenten/publicaties/2020/12/16/wijkteams-en-het-pettenvraagstuk>.

Grosso modo zijn er twee mogelijke situaties:

Als het jeugdteam de casus behandelt in het kader van de collegetaken van de jeugdwet, i.c. toeleiding naar jeugdhulp, en het wijkteam krijgt een duidelijke rol in de uitvoering daarvan, bijvoorbeeld als regisseur van een gezinsplan, dan mag het jeugdteam de noodzakelijke gegevens overdragen om het wijkteam in staat te stellen haar aandeel in de uitvoering op te pakken. Het wijkteam doet dat dan in het kader van hulpverlening. Let wel: alleen de gegevens die nodig zijn. Dat is zelden het hele dossier! Uiteraard heb je dat met de client besproken.

Als het jeugdteam de casus heeft behandeld in het kader van vrij toegankelijke jeugdhulp, dan rust op het dossier de wettelijke geheimhouding van de jeugdhulpverlener. Als het jeugdteam dan gegevens wil over dragen aan het wijkteam, zal zij daar in de regel toestemming nodig hebben. Uiteraard moet ook dan duidelijk zijn met welk doel dat gebeurt en wat het wijkteam dan gaat doen. Ook hier geldt: zelden het hele dossier. Alleen wat nodig is voor de werkzaamheden die het wijkteam gaat verrichten.

10. Op basis van welke grondslag mag bevestigd worden dat iemand klant is bij ons wanneer een partner daar om vraagt? Mag dat überhaupt en mag dan ook de naam van de behandelaar benoemd worden (met als doel dat de client toestemming geeft om de behandelaar te benaderen)?

Het is hier onduidelijk wie hier met 'partner' bedoeld wordt, en ook wie is de bevraagde partij. Maar voor dat laatste neem ik aan dat het gaat om een zorginstelling of Jeugdhulpaanbieder. En dan speelt in ieder geval het wettelijk beroepsgeheim van de Jeugdwet, de Wgbo of de wet BIG.

Ook hier zijn er meerdere mogelijkheden:

Als bedoeld wordt: 'partner' als in echtgeno(o)t(t)e, levensgezel, en dergelijke. Dan zou ik daar uitermate voorzichtig mee zijn. Je weet immers niet wat er aan de hand is. Dus altijd eerst bespreken met de client.

Als met 'partner' bedoeld wordt een andere instelling, of gemeente dan zijn een aantal vragen van belang: Wie is die partner? In het kader van welke taak vraagt die gegevens op? Met welk doel, en waarom kan die niet zelf de client benaderen?

Het wettelijk kader van waaruit die de informatie opvraagt maakt heel veel uit.

Als het een Wvvgz-partij is die gegevens opvraagt in het kader van de Wvvgz, dan is daar het nodige voor geregeld in de Wvvgz. Is het de gemeente (formeel het college van B&W) die in het kader van toeleiding naar jeugdhulp de vraag stelt aan een jeugdhulpaanbieder, dan mag je antwoord geven op basis van de Jeugdwet.

Maar de vraag is in dit voorbeeld vooral: Waarom kan die partner het niet rechtstreeks aan de cliënt vragen? Hij wil immers toch al toestemming gaan vragen om de behandelaar te benaderen? Neem deze aap niet op je schouder. Maar zeg aan de partner: fijn dat je deze vraag stelt, maar bespreek het eerst met je cliënt. En als die het goed vindt en aan geeft dat hij cliënt is bij ons kom dan terug. Of nog beter: laat de client zelf even contact opnemen met de behandelaar.

11. Als wij een aanmelding krijgen in het zorg- en veiligheidshuis, en we denken dat de casus beter op zijn plek is om eerst lokaal te bespreken in een persoonsgerichte aanpak, mogen we de aanmelding dan integraal doorzetten naar de voorzitter van de lokale aanpak, of moeten we de melder de gegevens van het andere loket geven?

De koninklijke weg is dat je dat via de melder zelf laat lopen. Maar.... In die eerste fase van het zorg- en veiligheidshuis-proces handel je als zorg- en veiligheidshuis namens de melder. Dus als je tot die conclusie komt overleg je met de melder of hij het zelf aanmeldt bij de lokale persoonsgerichte aanpak, of dat jullie dat doen namens hem. Vermeld er wel altijd bij dat je dat namens de melder doet.

Als je pas in de triagefase of de fase van casusoverleg tot de conclusie komt dat de casus beter in het lokale veld opgepakt kan worden, dan bespreek je met de betrokken partijen, wie in formele zin de aanmelder wordt (het ZVH doet dat dan namens die partij) en welke informatie over gedragen kan worden aan het lokale veld.

12. In welke vorm moeten afspraken vastgelegd worden? Wie registreert, wat mag gedeeld, en tot op welk detail niveau?

Minder is altijd beter. Dus vooral: wie gaat aan de slag. Elke partij registreert z'n eigen deel. Maar ook alleen wat die nodig heeft voor zijn eigen aandeel. En wat dat is spreek je aan het eind van het overleg af. De regisseur behoudt het overzicht.

13. Ik vind het toch wat makkelijk en te positief afgeschilderd. In de praktijk is het veel weerbarstiger.

De bedoeling is zeker niet om het rooskleurig af te schilderen. Integendeel. Maar de weerbarstigheid komt voor een belangrijk deel omdat organisaties niet voldoende hebben nagedacht over het kader waar binnen professionals opereren. Dat professionals voor ingewikkelde afwegingen staan is evident. Maar waar je heen wilt is dat professionals zich kunnen concentreren op de inhoudelijke ingewikkeldheid en zorgvuldig handelen. En dat ze zich minder het hoofd hoeven breken over de vraag of ze überhaupt gegevens mogen uitwisselen.

Organisaties kunnen professionals veel meer praktische handvatten mee geven en zorgen dat de juridische bedding klopt. Als iemand dan een keer gaat klagen, heb je in ieder geval een hele goede onderbouwing waarom het mag (juridisch), waarom het nodig was (inhoud) en hoe je zorgvuldig hebt gehandeld (professioneel handelen). De kans op een berisping wordt dan heel klein.

14. Als je als regisseur in een wijkteam werkt vanuit de gemeente zonder dat er toeleiding plaatsvindt naar een Wmo/jeugdvoorziening, en het doel is regie voeren omdat de inwoner er op dat moment niet toe in staat is. Wat kun je dan als grondslag gebruiken?

Er is geen wettelijk kader voor het voeren van regie. Maar in dit geval neem ik aan dat je dat doet in het kader van regie op lopende voorzieningen. En dan zou ik het positioneren als onderdeel van de hulpverlening. Dat betekent dan wel dat het onderdeel moet zijn van het plan en de afspraken met de cliënt en andere partijen.

Er zijn dan verschillende manieren waarop het college dat kan regelen: Je kunt de rol bij een clientondersteuner neer leggen. Je kunt het positioneren als algemeen maatschappelijk werk. Je kunt afspreken dat een van de betrokken hulpverleners de regie voert als onderdeel van zijn werkzaamheden. Of de gemeente kan apart een hulpverlener aanwijzen die specifiek als taak heeft de regie te voeren.

Als je daar goede afspraken over maakt met de client en de betrokken partijen, kunnen de gegevens verwerkt en uitgewisseld worden die noodzakelijk zijn voor regie. Maar op het regiedossier rust dan voor de rest de geheimhouding van de hulpverlener. Het is dus geen dossier van de gemeente. Dus als je dan moet overleggen met partijen die niet in het plan zitten, dan heb je toestemming nodig.

De handreiking Pectenvraagstuk gaat in op de verschillende kaders die van toepassing kunnen zijn op regie. (zie de link bij de beantwoording van vraag 4).

15. Hoe verhoudt wat hier verteld wordt zich ten opzichte van wat staat op www.kiezen-en-delen.nl van Toezichthouder Sociaal Domein?

Ze vullen elkaar aan. Kiezen en delen behandelt vooral de zorgvuldigheid in afwegingen en geeft een heel globaal kader voor de AVG. Maar doordat *Kiezen en delen* niet echt diep ingaat op de wettelijke taken en context, komen ze heel vaak uit bij noodsprongen als het 'vitaal belang' de hele ernstige zaken. Wij zeggen: creëer die juridische bedding nu beter. Dan zie je dat er al in een veel eerder stadium allerlei mogelijkheden zijn om te voorkomen dat je in die ernstige situaties terecht komt.

16. Wanneer is de herziene handreiking bemoeizorg te verwachten?

De planning is begin april 2021.

17. Moeten de afspraken tussen partijen in overeenkomsten vastgelegd worden? wat moet je minimaal regelen dan?

Een convenant of een samenwerkingsovereenkomst is in de meeste gevallen niet verplicht, maar is wel heel verstandig om te doen. Het is een hulpmiddel om de afspraken tussen de deelnemende partijen expliciet te maken. In het convenant leg je vast wat het doel is van het overleg, vanuit welke taak (en wettelijke grondslag) de partijen deelnemen, en welke aanvullende afspraken (vuistregels!) zijn gemaakt om zorgvuldig met de persoonsgegevens om te gaan. Een convenant of een samenwerkingsovereenkomst is geen wettelijke vereiste. Een convenant is op zichzelf ook nooit een rechtmatige grondslag.

Voor de zorg- en veiligheidshuizen zijn een modelconvenant en privacyprotocol ontwikkeld. Die geven een goed voorbeeld hoe de afspraken vastgelegd kunnen worden. Het privacyprotocol is weliswaar specifiek voor de zorg- en veiligheidshuizen, maar de opzet is breder toepasbaar voor alle mogelijke overleggen waarin persoonsgegevens worden gedeeld. Zie https://www.veiligheidshuizen.nl/nieuws/2018/040518_modelconvenant-en-protocol-voor-de-zorg-en-veiligheidshuizen-beschikbaar

Een uitzondering is de deelname vanuit de politie. Als de politie deelneemt aan een samenwerkingsverband of een casusoverleg is een convenant vaak wel verplicht. Op grond van de Wet Politiegegevens is het maken van een convenant een vereiste om persoonsgegevens vanuit de politie te kunnen delen.

Een andere vorm van afspraken is een verwerkersovereenkomst. Als een partij namens een andere partij persoonsgegevens verwerkt, dan is er altijd een (verwerkers)overeenkomst nodig waarin afspraken gemaakt zijn over de verwerking van persoonsgegevens.

18. Welke informatie wordt vastgelegd n.a.v. een casusoverleg hoe ga je hier mee om?

Alleen de afspraken worden vastgelegd. Als er is afgesproken dat partijen bepaalde informatie mogen gebruiken voor hun eigen taken in het kader van de afspraken, dan leggen zij die gegevens vast in hun eigen dossier, mits de partij die de gegevens heeft ingebracht dat goed vindt. Uitgangspunt is dat het casusoverleg vertrouwelijk is. En partijen uitsluitend gegevens mee nemen als dat aan het eind is afgesproken. Wees dus voorzichtig en terughoudend met het maken van uitgebreide notulen die dan rond gestuurd worden. Dan heb je alsnog een fragmentatiebom van gevoelige persoonsgegevens.

Als je informatie uit een casusoverleg wil gebruiken voor je eigen taak, overleg dan altijd met de inbrenger van die informatie. Gebruik van de informatie kan alleen als de inbrenger daarmee akkoord is.

19. Voor ons is er nog een 6e vuistregel namelijk dat het uitgangspunt is dat de betrokkene op de hoogte is van het bespreken van zijn situatie op een overlegtafel, tenzij... Dit mis ik nog in het verhaal. Herkennen jullie die?

Klopt. Dit is een goed uitgangspunt. Het is altijd goed om transparant te zijn naar betrokkene. Dat moet vanuit de privacywet, maar is ook een goed idee om zo de relatie met betrokkene goed te houden. Dit uitgangspunt kan ook betekenen dat betrokkene zelf aan het casusoverleg kan deelnemen. Als dat kan is dat goed om te doen.

De 'tenzij...' is wel van belang: er zijn situaties waar je niet op voorhand transparant kunt zijn, bijvoorbeeld als de veiligheid van betrokkene of van anderen in het geding is, of als de effectiviteit van de hulpverlening in de knel komt. Dan hoef je niet van tevoren te melden dat iemand op een overlegtafel wordt besproken.

20. Hoe zit het met gegevensdeling wanneer de betrokkene/client zelf bij een overleg aansluit?

In principe is de gegevensdeling precies hetzelfde. Voor de zorgvuldigheid mag het niet uitmaken of iemand wel of niet bij een overleg aanwezig is. Bij alle informatie die je met elkaar deelt moet je aan betrokkene uit kunnen leggen waarom het belangrijk is om deze informatie te delen. Als je dat niet kunt uitleggen, moet je de informatie niet delen, ook als betrokkene niet aanwezig is.

Zie ook het antwoord op vraag 6.

21. De vuistregels leiden er in de praktijk toe dat in een overleg waar 12 casussen besproken worden, dus 12 keer gewisseld kan worden van samenstelling. Daarnaast leert ervaring dat het ook fijn is als andere inbreng kunnen geven en vaak verrassende ideeën hebben, zeker bij taai casussen bemoeizorg. Als ik het goed begrijp is hiervoor geen grondslag dus 'mag' dit niet?

Klopt, per casus kan (of eigenlijk: moet) er gewisseld worden van deelnemers. Bij elk overleg moet duidelijk zijn wie daar aan tafel zit, en waarom die persoon / organisatie aan tafel zit. Als je geen noodzaak hebt om deel te nemen aan het overleg dan moet je bij die casus dus even uit het overleg.

Het inbrengen van 'verrassende ideeën' kan een nuttige en noodzakelijke bijdrage zijn aan een casusoverleg. Deelnemers aan het overleg hoeven niet alleen inhoudelijk betrokkenen te zijn. Het kan ook zijn dat iemand als coach, als adviseur of als expert aan het overleg deelneemt. Het mag dus, zolang maar duidelijk is wat iemands rol is in het overleg, en zolang die rol noodzakelijk is. De afspraak moet dan wel zijn, dat die deelnemer geen gegevens mee neemt uit het overleg. Immers hij heeft zelf geen rol in de uitvoering. En geen rol = geen gegevens mee.

22. Welke gemeenten werken volgens het AVE model?

We hebben geen exact aantal van gemeenten dat werkt met het AVE model. We zien wel dat heel veel gemeenten bezig zijn met het inrichten/ontwikkelen van een escalatiemodel, of er al een hebben. Daarbij wordt vaak het AVE model als voorbeeld gebruikt. Echter hetgeen in dit webinar is besproken is toepasbaar in elke situatie waarin sprake is van op- en afschalen en het voorkomen van escalatie in het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein. Ongeacht de naam die je er op plakt.

23. Kan je meer vertellen over de verslaglegging van een casusoverleg? Wat wordt er opgenomen in de notulen van een MDO, met wie mag dit gedeeld worden en welke partijen mogen het opslaan in het interne dossier?

Wees voorzichtig en terughoudend met verslaglegging. Het uitgangspunt is en blijft dat de informatie van de professionals is, en bij hen blijft. Over het casusoverleg wordt in principe alleen vastgelegd, dát het overleg is geweest, wie de deelnemers waren, en welke afspraken in het overleg zijn gemaakt.

Aan het eind van het overleg kunnen partijen afspreken wie welke gegevens nodig heeft voor zijn eigen aandeel in de afspraken. Uitsluitend die gegevens nemen ze mee en leggen ze vast in hun eigen dossier, mits de partij die de gegevens heeft ingebracht dat goed vindt. De partij die de gegevens heeft verstrekt maakt in zijn eigen dossier aantekening aan wie hij de gegevens heeft verstrekt voor welk doel.

Zie ook vraag 18.

24. Zijn er ervaringen met afspraken omtrent deling van politiegegevens voor een overlegtafel (E33 meldingen)?

De E33 meldingen zijn meldingen over personen met verward gedrag. Vaak is het nodig dat een andere partij dan de politie met een melding aan de slag gaat. In dat geval mag de politie die melding aan de betreffende partij doorzetten.

Het is belangrijk om met de politie afspraken te maken over welke partijen meldingen mogen ontvangen, en wat er verder met die informatie mag worden gedaan. Voor die afspraken is soms een convenant nodig (op grond van artikel 20 Wet Politiegegevens).

De politie heeft hier veel ervaring mee. De politie kan adviseren welke afspraken regionaal nodig zijn, en of er eventueel een convenant noodzakelijk is. De politie heeft een verstrekkingwijzer ter beschikking waar in de politiemensen in de regio kunnen checken welke grondslag van toepassing is, en of gebruik van gegevens vanuit de politie mogelijk is.